Evropský parlament
2024-2029

Výbor pro zahraniční věci

2025/2084(INI)

01.07.2025

NÁVRH ZPRÁVY

o politických vztazích mezi EU a USA
(2025/2084(INI))

Výbor pro zahraniční věci

Zpravodaj: Michał Szczerba

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....7

PŘÍLOHA: SUBJEKTY NEBO OSOBY, OD NICHŽ ZPRAVODAJ OBDRŽEL PODNĚTY 8

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o politických vztazích mezi EU a USA
(2025/2084(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na Transatlantickou deklaraci o vztazích ES a USA z roku 1990,

– s ohledem na společné prohlášení transatlantického legislativního dialogu ze dne 15. června 2025,

– s ohledem na svá usnesení ze dne 2. dubna 2025 o provádění společné zahraniční a bezpečnostní politiky – výroční zpráva za rok 2024[1] a o provádění společné bezpečnostní a obranné politiky – výroční zpráva za rok 2024[2],

– s ohledem na svá předchozí usnesení a doporučení týkající se transatlantických vztahů, zejména na své doporučení Radě, Komisi a místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 13. prosince 2023 týkající se vztahů mezi EU a USA[3],

– s ohledem na strategickou koncepci, která byla přijata na summitu NATO v Madridu konaném dne 29. června 2022,

– s ohledem na Strategický kompas pro bezpečnost a obranu EU, který byl přijat dne 22. března 2022,

– s ohledem na bílou knihu o budoucnosti evropské obrany 2030 ze dne 19. března 2025,

– s ohledem na prohlášení z haagského summitu ze dne 25. června 2025,

– s ohledem na závěry Evropské rady ze dne 26. června 2025,

– s ohledem na stanovisko Výboru pro mezinárodní obchod,

– s ohledem na článek 55 jednacího řádu,

– s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A10-0000/2025),

A. vzhledem k tomu, že strategické partnerství mezi EU a USA je založeno na dlouholeté společné historii, demokratických hodnotách a společných zájmech, a vzhledem k tomu, že toto partnerství má zásadní význam pro podporu míru, stability, demokracie a prosperity na obou březích Atlantiku i na celém světě;

B. vzhledem k tomu, že současná geopolitická situace se vyznačuje novými a složitými výzvami, včetně rostoucí přitažlivosti autoritářství, geopolitického soupeření, technologického převratu a katastrof způsobených změnou klimatu;

[1] Přijaté texty, P10_TA(2025)0057.
[2] Přijaté texty, P10_TA(2025)0058.
[3] Přijaté texty, P9_TA(2023)0468.

C. vzhledem k tomu, že je naléhavě nutné uplatňovat ke vztahům mezi EU a USA komplexní a diferencovaný přístup, v jehož rámci bude náležitě vyvážena posílená spolupráce, strategická angažovanost, vzájemná úcta a sledování společných zájmů;

D. vzhledem k tomu, že NATO je i nadále základním a nenahraditelným základním kamenem transatlantické bezpečnosti, a vzhledem k tomu, že spolupráce v oblasti obrany mezi Evropou a USA má zásadní význam pro odrazování od současných i vznikajících hrozeb pro transatlantickou a celosvětovou bezpečnost;

E. vzhledem k tomu, že demokratické hodnoty, základní lidská práva a právní stát představují samotný základ a určující pilíře transatlantického partnerství a globálního řádu založeného na pravidlech;

F. vzhledem k tomu, že pro posílení důvěry a vzájemného poznání je zásadní, aby se mezi občany na obou kontinentech posílilo porozumění veřejnosti, komunikace a osvěta, pokud jde o vztahy mezi EU a USA;

G. vzhledem k tomu, že strategická autonomie v regulačních a technologických oblastech má pro EU zásadní význam, avšak současně je třeba zachovávat silné transatlantické partnerství a respektovat svrchovanost;

H. vzhledem k tomu, že rostoucí geopolitické výzvy, které představuje vzestup globálních a regionálních mocností, zejména Ruska, Íránu a Číny, vyžadují koordinovaný a strategický transatlantický přístup;

I. vzhledem k tomu, že hluboká vzájemná hospodářská provázanost mezi EU a USA, která dává vznik největšímu obchodnímu a investičnímu partnerství na světě, je i nadále zásadním faktorem celosvětové hospodářské stability a růstu;

1. vyzývá ke koordinovanějšímu, soudržnějšímu a na budoucnost orientovanému přístupu EU ke strategickému partnerství s USA, který se zaměří na krátkodobé i střednědobé cíle, aby mohl být vybudován odolný vztah připravený na budoucnost, který bude schopen účinně reagovat na měnící se globální realitu a nově se objevující výzvy;

2. vyzývá k tomu, aby byly mezi EU a USA navázány a udržovány trvalé strategické dialogy na vysoké úrovni, v jejichž rámci by se projednávaly klíčové mezníky a výzvy ve vztazích se zvláštním důrazem na obchod, bezpečnost a vznikající geopolitické hrozby; zdůrazňuje, že Evropa musí hrát proaktivní a odpovědnou úlohu ve svých vlastních bezpečnostních a obranných politikách, přičemž by měla úzce spolupracovat s USA a NATO;

3. uznává vedoucí úlohu v globálních záležitostech, kterou USA zastávaly v minulosti a zastávají i nadále, a vybízí USA, aby i nadále podporovaly evropskou bezpečnost, a to i vojenskou přítomností; je pevně přesvědčen, že vzhledem k přetrvávající hrozbě ze strany nepřátelských režimů bude úzká spolupráce přínosná pro obě strany;

4. připomíná, že EU a USA společně odsoudily zlovolné a nepřátelské působení Íránu na Blízkém východě, včetně toho, že schvaluje zavrženíhodné teroristické útoky Hamásu proti Izraeli ze dne 7. října 2023 a aktivně podporuje teroristy po celém světě; upozorňuje na obrovské nebezpečí, které pro společnou bezpečnost představuje íránský jaderný program;

5. zdůrazňuje, že je třeba zachovat a posílit regulační autonomii EU v kritických oblastech politiky, a naléhavě vyzývá k plnému respektování svrchovaných rozhodovacích procesů a institucionální integrity EU;

6. vyzývá EU a USA, aby se zabývaly mnohostranným problémem, který představuje Čína, a zdůrazňuje, že je třeba vytvořit komplexní a dobře koordinovanou transatlantickou strategii, v rámci níž by byla Čína vnímána jako strategický konkurent, a společně tak mimo jiné bojovat proti čínské špionáži a vlivovým operacím, a aby zároveň i nadále podporovaly tchajwanskou demokracii; považuje Čínu za zemi, která umožňuje a podporuje ruskou agresi na Ukrajině a ruské hrozby proti evropské a transatlantické bezpečnosti;

7. zdůrazňuje, že USA hrají i nadále nepostradatelnou úlohu ve vedení NATO a v kolektivním úsilí v oblasti bezpečnosti, a znovu potvrzuje silnou podporu Severoatlantické alianci jako základní instituci transatlantické obrany a odstrašování, zejména v boji proti agresi a destabilizující činnosti Ruska a režimů, jako je Írán, Bělorusko a Severní Korea; uznává úlohu Severoatlantické aliance při podpoře míru a stability mimo euroatlantickou oblast;

8. schvaluje a podporuje zvýšené evropské výdaje na obranu a iniciativy, které jsou plně v souladu s cíli NATO, včetně úsilí o vybudování schopnějšího a důvěryhodnějšího evropského pilíře v rámci Severoatlantické aliance; zdůrazňuje potřebu koordinace politik v oblasti obranného průmyslu a spolupráce mezi průmyslovými odvětvími;

9. zdůrazňuje, že EU musí být i nadále ostražitá, dobře připravená a schopná přizpůsobit se všem možným nepředvídatelným situacím, aby tak mohla chránit a prosazovat své zájmy v rámci transatlantického partnerství;

10. potvrzuje společný závazek EU a USA, kterým je podporovat Ukrajinu v její pokračující obraně proti ruské agresi, mimo jiné posílením sankčních rámců vůči Rusku, a pohnat ji k odpovědnosti za válečné zločiny a zločiny proti lidskosti; dále se zasazuje o to, aby byl imobilizovaný ruský státní i soukromý majetek použit na pomoc při obnově a rekonstrukci Ukrajiny; zdůrazňuje společný zájem EU a USA na evropské integraci Ukrajiny;

11. zdůrazňuje význam obchodu se zbožím a službami mezi EU a USA; poukazuje na to, že vývoz zboží a služeb z USA do EU vytváří 2,3 milionu pracovních míst v USA a investice firem z EU v USA přinesly pracovní místa pro 3,4 milionu osob; vybízí obě strany, aby usilovaly o odstranění cel a necelních překážek obchodu a aby řešily veškeré obchodní spory prostřednictvím dialogu a spolupráce;

12. vyzývá k úzké spolupráci a koordinaci v oblasti hospodářské bezpečnosti, zejména k výměně informací o kontrolách vývozu a hrozbách souvisejících s přímými zahraničními investicemi; zdůrazňuje význam spolupráce při řešení společných vnějších hospodářských výzev, jako je nadměrná kapacita a nekalé obchodní praktiky, a to i v případě, že se jich dopouští Čína; vyzývá ke spolupráci při zlepšování přístupu ke kritickým surovinám a budování odolných dodavatelských řetězců; podporuje rozvoj iniciativ zaměřených na přemístění výroby do spřátelených zemí s cílem zvýšit hospodářskou konkurenceschopnost;

13. vybízí k intenzivnější spolupráci v oblasti technologických inovací, včetně vývoje a zavádění strategických a vznikajících technologií, jako je vyspělá výroba, umělá inteligence a kvantová výpočetní technika; vyzývá k přijetí opatření ke zvýšení ekonomické odolnosti zlepšením toku špičkových technologických zdrojů mezi EU a USA, vytvořením vhodných norem pro bezpečnost těchto technologií a posílením souvisejících dodavatelských řetězců;

14. zdůrazňuje význam zachování a posílení úzké koordinace v oblasti energetické bezpečnosti, zejména pokud jde o tok surovin, a význam spolupráce při vývoji a podpoře řešení v oblasti čisté energie, včetně jaderných technologií;

15. vyjadřuje znepokojení nad rozhodnutím USA neprovádět globální daňovou dohodu Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj; domnívá se, že koordinovaný mezinárodní systém spravedlivého zdanění má zásadní význam pro to, aby bylo globální hospodářství rovnoprávnější a udržitelnější;

16. uvědomuje si, že mezi EU a USA je důležité budovat a udržovat skutečné rovnocenné partnerství založené na vzájemném respektu, sdílených demokratických hodnotách a společných strategických zájmech; vyzývá k většímu úsilí o prosazování demokracie, lidských práv a právního státu na celém světě;

17. vyzývá EU a USA, aby výrazně posílily své veřejné informační a komunikační strategie, jejichž cílem je zlepšit informovanost občanů a zúčastněných stran o transatlantickém partnerství a pomoci jim ho lépe pochopit, a aby prosazovaly spolupráci s USA i mimo federální úroveň, například s orgány jednotlivých států, úřady guvernérů, státními shromážděními a dalšími subjekty, které mohou rozvoj této spolupráce podpořit;

18. doporučuje navázat dialog s analytickými středisky, občanskou společností, akademickou obcí a dalšími nevládními zúčastněnými stranami s cílem zlepšit porozumění veřejnosti a podpořit informovanou diskusi; vyzývá k podpoře vzdělávacích a kulturních výměn a cestovního ruchu;

19. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě Evropské unie, místopředsedkyni Komise, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Komisi, vládám a parlamentům členských států a Kongresu Spojených států amerických.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Transatlantické partnerství mezi EU a USA je založeno na společném závazku k demokracii, právnímu státu a mezinárodnímu řádu založenému na pravidlech. S ohledem na rostoucí globální nestabilitu zpráva zdůrazňuje potřebu obnoveného a strategického vztahu mezi EU a USA založeného na vzájemném respektu, posílené spolupráci a společné vizi celosvětového míru, bezpečnosti a prosperity.

Zdůrazňuje, že základním kamenem transatlantické bezpečnosti je NATO, a vítá zvýšené evropské úsilí o vybudování silnějšího a schopnějšího pilíře obrany v rámci Severoatlantické aliance. Zpráva vyzývá k posílenému dialogu o bezpečnosti a obraně, úzké koordinaci v oblasti hospodářské bezpečnosti a posílené spolupráci v oblasti technologických inovací, obchodu a energetiky.

Potvrzuje zásadní úlohu EU a USA při podpoře Ukrajiny, jež může mít i podobu použití imobilizovaného ruského státního majetku k obnově Ukrajiny, a zabývá se výzvami, které představují autoritářské mocnosti, jako je Čína a Írán.

Zdůrazňuje úlohu parlamentní diplomacie a doporučuje prohloubit strukturované výměny, a to i na státní a místní úrovni, a také navázat širší spolupráci s analytickými středisky, občanskou společností a akademickou obcí s cílem podpořit transatlantické partnerství a zajistit, aby obě strany dlouhodobě sdílely své strategické cíle.

PŘÍLOHA: SUBJEKTY NEBO OSOBY, OD NICHŽ ZPRAVODAJ OBDRŽEL PODNĚTY

Zpravodaj v souladu s článkem 8 přílohy I jednacího řádu prohlašuje, že při vypracovávání zprávy až do okamžiku jejího přijetí ve výboru obdržel podněty od těchto subjektů nebo osob:

Subjekt či osoba
Polski Instytut Spraw Miedzynarodowych (The Polish Institute of International Affairs)

The list above is drawn up under the exclusive responsibility of the rapporteur(s).

Pokud jsou na seznamu uvedena jména, funkce, případně jména i funkce fyzických osob, zpravodajka prohlašuje, že příslušné fyzické osoby byly seznámeny s prohlášením Evropského parlamentu o ochraně osobních údajů č. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), které stanoví podmínky platné pro zpracování jejich osobních údajů a práva související s tímto zpracováním.